

Savonlinnan kaupungin lausunto Valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2025 - 2032

Tausta:

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne 12-suunnitelman toimeenpanoa. Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankkeet, jonka talouskehityksen määrittelee Liikenne 12-suunnitelma. Vuosia 2025-2032 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Väyläverkon investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita. Väylävirasto pyytää avoimella lausuntopyynnöllä vuosittain päivitettävästä investointiohjelmasta lausuntoja, joiden kautta tulee esille sidosryhmien tietoa ja näkökulmia investointiohjelmaan liittyen.

Väylävirasto pyytää toimittamaan lausunnot lausuntopalvelun kautta, www.lausuntopalvelu.fi. Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 22.12.2023 mennessä. Linkki Väyläviraston lausuntopyyntöön ja oheismateriaaleihin:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=f68b0581-bcec-4e82-9500-d142e1db9006>

Väylävirasto pyytää tarkastelemaan kokonaisuutta seuraavien esitettyjen kysymysten kautta:

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennekohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?
4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?
5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina?
6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Savonlinnan kaupungin lausunto:

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?

Lausunnoilla oleva investointiohjelmaluonnos ei vastaa Liikenne 12 -suunnitelmassa asetettuun tavoitteeseen, jonka mukaan Suomen liikennejärjestelmä takaa koko Suomen saavutettavuuden ja vastaa elinkeinojen, työssäkäynnin ja asumisen tarpeisiin. Muuttunut

geopoliittinen tilanne Ukrainan sodan myötä on merkinnyt merkittävää muutosta erityisesti niin Venäjältä Suomen kautta kulkeneelle liikenteelle kuin rajaliikenteelle. Muutokset ovat dramaattisimmat itäisessä Suomessa, kun teollisuuden logistiikkaketjut on jouduttu järjestämään uudelleen.

Esimerkiksi Saimaan kanavan tavaravirtojen siirtyminen itäisen Suomen maanteille ja raiteille on tarkoittanut merkittävää lisäkuormaa jo muutenkin korvausvelkaa omaaville väylille. Saimaan aikaan mm. puuntuonti Venäjältä päättyi ja raaka-aine kuljetetaan entistä enemmän kotimaasta erityisesti Kaakkois-Suomen tehtaille.

Tavara- ja raaka-ainekuljetukset sisämaan ja merisatamien välillä lisääntyvät ja mahdollisimman suuri osa näistä kuljetuksista olisi saatava raiteille niin kustannus- kuin ympäristösyistä. Investoinnit itäisen Suomen logistiikan toimivuuden turvaamiseksi on käynnistettävä pikaisesti ja erityisesti rataverkon välityskykyä on parannettava nopeasti. Investointeja erityisesti Karjalan ja Savon ratoihin ja niiden välisiin poikittaisyhteyksiin on joudutettava niin, että radan välityskykyä parannetaan.

Muuttunut geopoliittinen toimintaympäristö on dramaattisin muutos Suomen logistiikassa vuosikymmeniin. Valtion väyläverkon investointiohjelmassa 2025-2032 muuttunut tilannekuva ei näy toimenpiteinä. Suomella ja erityisesti teollisuuden kuljetuksilla ei ole varaa odottaa ratkaisuja logistiikan parantamiseksi tässä muuttuneessa tilanteessa. Suurin osa logististen virtojen muutoksista on pysyviä tai ainakin hyvin pitkäaikaisia.

2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Investointiohjelmaluonnos ei vastaa Liikenne 12 -suunnitelmassa asetettuun tavoitteeseen, jonka mukaan Suomen liikennejärjestelmä takaa koko Suomen saavutettavuuden ja vastaa elinkeinojen, työssäkäynnin ja asumisen tarpeisiin. Itäisen Suomen liikenneinfrastruktuuri on jäänyt jo vuosikymmeniä keskeisten liikenneinvestointien ulkopuolelle ja kehittämisresurssit on kohdennettu muualle. Investointiohjelman tulisi ottaa painokkaammin huomioon elinvoimaisen itäisen Suomen kehittämisen edellytykset, mikä on koko Suomen huoltovarmuuden ja turvallisuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää.

3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennekohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?

Investointiohjelman vaikutuksia arvioitaessa kerrotaan, että investointiohjelma tasoittaa hieman henkilöjunaliikenteen tarjoamaa nopeustasoa Itä- ja Länsi-Suomen välillä. Lisäksi vaikutuksia arvioitaessa arvioidaan, että tavaraliikenteen toimintaedellytykset paranevat kuljetusten kannalta ongelmallisimmilla rataosilla. Tämä on tärkeää mm. metsä- ja muun raskaan teollisuuden tuotannon kasvulle ja teollisuuspaikkakuntien kehitykselle erityisesti Kemin-Tornion seudulla, sekä useiden satamien liikenteessä.

Savonlinnan kaupunki toteaa, että erityisesti vaikutuksia arvioitaessa investointiohjelmassa tulisi ottaa kantaa Itä- ja Kaakkois-Suomen teollisuudelle tärkeiden puuraaka-ainekuljetusten sekä valmiiden tuotteiden kuljetuksien edistämiseen. Yksittäisten muutamien minuuttien matka-aikojen lyhentämisen sijaan, tulisi panostaa esimerkiksi Itä-Suomen

poikittaisyhteyksiin sekä jo olemassa olevien ratainvestointien käyttöönottoon. Saimaan kanavan tavaravirtojen siirtyminen itäisen Suomen maanteille on tarkoittanut merkittävää lisäkuormaa jo muutenkin korvausvelkaa omaaville väylille. Investointiohjelmaa pitää muuttaa niin, että se huomioi paremmin alueiden erityisominaisuudet, elinkeinoelämän matka- ja kuljetusketjujen tarpeet sekä koko maan tasapuoliset kehittämisedellytykset.

Savonlinnan kaupunki esittää myös, että investointiohjelmaan lisätään valtatie 14 Juva-Savonlinna – Parikkala välin edistäminen. VT14 on noin 117 kilometriä pitkä poikittaisyhteys valtateiden viisi ja kuusi välillä. Liikennemäärä tiellä on noin 4000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Erityisen vilkasta liikenne on kesäisin, kun matkailijat ja alueen mökkiläiset liikkuvat Savonlinnan seudulla. Savonlinnassa sijaitsee noin 8 800 vapaa-ajan asuntoa, lisäksi Savonlinnan seudulla on vuosittaisia matkailijoiden majoitusvuorokausia noin 350 000. Valtatie 14 on henkilöliikenteen lisäksi tärkeä tieyhteys Savonlinnan seudun elinkeinoelämälle. Savonlinnassa sijaitsevan mekaanisen metsäteollisuuden keskittymän, alueen teollisuuden ja elinkeinoelämän tilauskanta tulevat lisäämään kuljetuksia niin raaka-aineiden kuin myös valmiiden tuotteiden osalta.

Valtatie 14 investointihankkeen hinnaksi koko Juva-Savonlinna – Parikkala välin osalta on arvioitu vuonna 2019 noin 111,4 miljoonan euron arvoiseksi. Kiireellisimmät toimenpiteet on arvioitu noin 27,4 miljoonan euron arvoiseksi. Lisäksi ELY-keskus on jakanut välin kehittämistoimenpiteet yhteensä 45 eri osaan, näin ollen kehittämisinvestointi on mahdollista aloittaa myös mittaluokaltaan pienemmissä erissä. Savonlinnan kaupunki, alueen eri elinkeinoelämän järjestöt sekä 16 alueen teollisuusyritystä kirjelmöi 2.10.2023 Valtioneuvostolle, Kaakkois-Suomen vaalipiirin kansanedustajille, Liikenne- ja viestintäministeriöön, Väylävirastoon sekä Etelä-Savon maakuntaliittoon valtatie 14 Juva - Savonlinna – Parikkala kehittämisen puolesta.

4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?

Savonlinnan kaupunki esittää, että jatkossa investointiohjelman valmistelussa huomioidaan elinkeinoelämän tarpeet aiempaa paremmin. Jatkossa investointiohjelman valmistelussa huomioitaisiin myös teollisten kuljetusten taloudellinen ja strateginen arvo seutukunnalle ja Suomen valtiolle. Esimerkiksi vuonna 2021 Savonlinnassa olevissa teollisuusalan yrityksissä oli noin 537 441 000 euron liikevaihto (Lähde: kunnittainen toimipaikkatilasto, Tilastokeskus).

Savonlinnassa valmistetut tuotteet liikkuvat pääosin maantietä tai rautateitä pitkin satamiin ja lähtevät vientiin ympäri maailman. Samaan aikaan esimerkiksi aiempaa painavimmat yksittäiset kuljetukset aiheuttavat kovemman kulutuksen tieverkolle.

5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina?

Investointiohjelman ulkopuolisena hankkeena Savonlinnan kaupunki esittää Savonlinna–Pieksämäki-rataosuuden kehittämistä. Rataosuuden parantamiseen on investoitu vuosien aikana, ja sen nykyinen kunto mahdollistaa henkilöjunaliikenteen avaamisen uudelleen. Laitaatsalmen ratasillan rata purettiin syväväylän rakentamisen yhteydessä syyskuussa 2015,

jolloin Savonlinna menetti ratayhteyden lännen suuntaan. Tämä oli osa Syväväylän siirtoa Kyrönsalmes-ta Laitaatsalmeen. Kyseisestä hankkeesta jäi pois rautatiesillan uudistaminen.

Päätös Laitaatsalmen ratasillan rakentamisesta ja henkilöjunaliikenteen avaamisesta Savonlinna – Pieksämäki välille toisi tehdyille ratainvestoinneille parhaan mahdollisen hyödyn sekä lisäksi ympäristöystävällisempää junaliikennettä osana laajempaa ilmastonmuutoksen hillintää. Junaliikenteen potentiaalia on myös pidetty selkeästi linja-autoliikennettä suurempana, koska se palvelee laajempia ja pidempien yhteysvälien liikkumistarpeita. Henkilö- ja tavaraliikenteen käynnistäminen Savonlinna– Pieksämäki-rataosuudella on Itä-Suomen alueen kehittymisen kannalta tärkeää ja avaisi myös uuden yhteyden Savon ja Karjalan ratojen väliin. Savonlinnan kaupunki esittää, että Laitaatsalmeen rakennetaan ratasilta. Lisäksi Pieksämäki – Savonlinna - Parikkala väli sähköistetään kokonaisuudessaan ja avataan henkilö- ja tavaraliikenteelle.

6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Lausuntomateriaalin kohdassa 4.2.3 on esitelty eri maantieverkon parantamishankkeita. Taulukossa 11. esitellään investointiohjelmassa vuosina 2025–2032 toteutukseen ehdolla olevat nimetyt perusväylänpidon parantamishankkeet. Listalla on kaksi Savonlinnalle tärkeää hanketta: 1) koodi P37 vt 14 parantaminen Ensolan liittymässä, Savonlinna sekä 2) koodi P42 Mt15197 Moinsalmentien jalankulku- ja pyöräilyväylä välillä Nätki – Tanhuvaara, Savonlinna.

Savonlinnan kaupunki esittää, että molemmat perusväylänpidon parantamishankkeet tulee saattaa toteutukseen pikaisesti.

Lisäksi Savonlinnan kaupunki nostaa esille huomion, että Laitaatsalmen ratasiltainvestointi mahdollistaisi Pieksämäki – Savonlinna – Parikkala välille uusitun radan hyödyntämisen. Savo – Karjalan oikoradalla, välillä Pieksämäki – Savonlinna – Parikkala rata mahdollistaa tavaraliikenteessä 22.5 tonnin akselipainon kuormituksen sekä henkilö liikenteessä 120 km/h liikennöinti nopeuden. Akselipaino ja liikennöinti nopeus ovat samat, mikä on myös pääratojen vaatimuksena.